

ת"פ 38003/04/18 - מדינת ישראל נגד עלי שאהין

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 38003-04-18 מדינת ישראל נ' שאהין
תיק חיצוני: 12361/16

בפני	כבוד השופט זיו אריאלי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	עלי שאהין

החלטה

רקע וטענות הצדדים:

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות על פקודת סימני מסחר [החזקת טובין הנושאים סימן מסחרי רשום ללא היתר כדן; מכירת טובין הנושאים סימן מסחרי רשום ללא היתר כדן] וכן עבירות תעבורה [נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה בר-תוקף; נהיגה ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף].
2. על פי הנטען בכתב האישום, ביום 10.1.16 נערך חיפוש על ידי שוטרים בבית עסק של הנאשם (חנות ומחסן) ביישוב סח'נין. במהלך החיפוש נתפסו בבית העסק מאות פריטי לבוש הנושאים את סימני המסחר של המותגים "אדידס", "דיזל", "טומי הילפיגר", "לקוסט", "ליוויס", "נייקי". עוד נמצאו ברכב שהחזיק הנאשם, מאות פריטים הנושאים את סימני המסחר של מותגים שונים. נטען, בנוסף, כי הנאשם נהג ברכב בסמוך לבית העסק, מבלי שהיה לו רישיון נהיגה בתוקף וללא פוליסת ביטוח בת-תוקף.
3. בישיבה מיום 19.2.20 טענה ב"כ הנאשם כי יש להורות על ביטול כתב האישום, מטעמי "הגנה מן הצדק". זאת בשל אכיפה בררנית. נטען כי המשטרה לא חקרה ולא זימנה את הספק של הסחורה, למרות שהנאשם ציין ממי רכש אותה. עוד נטען כי אין כל ראיה קבילה המוכיחה כי המוצרים שנתפסו - מזויפים. לבסוף נטען כי נפגעה זכותו של הנאשם להיוועץ עם עו"ד.
4. בתגובתה עתרה המאשימה לדחות את טענת הנאשם. ביחס לטענת האכיפה הבררנית נטען, כי הנאשם נשאל בחקירתו ממי רכש את הסחורה, ומסר בתשובה שם ומספר טלפון. היחידה החוקרת פעלה כדי לאתר את אותו אדם, אך ללא הצלחה. משכך, טענה המאשימה, לא הרים הנאשם את הנטל להראות כי נערכה אבחנה פסולה או שרירותית בינו לבין אותו אדם אחר. אשר ליתר טענות הנאשם, נטען כי אין מקומם להיטען כטענות מקדמיות, אלא במהלך שמיעת הראיות.

דין והכרעה:

5. לאחר שעיינתי בכתב האישום, ונתתי דעתי לטענות הנאשם ותשובת המאשימה, נחה דעתי כי אין מקום להיעתר לבקשה ולהורות על ביטול כתב האישום בשלב זה.

6. כידוע, עוד בטרם תוקן חוקר סדר הדין הפלילי ובטרם התווספה הוראת סעיף 149(10) לחוק - נקבעו בפסיקה אמות מידה לגבי אופן החלטה של דוקטרינת "הגנה מן הצדק". בפסיקה נקבע "מבחן משולש" -

בשלב הראשון יש לבחון מהם הפגמים שהתגלו בהליך המשפטי כנגד הנאשם, ומהי עוצמתם. בירור זה נעשה במנותק משאלת האשמה או החפות.

בשלב השני יש לקבוע אם ניתן לקיים את ההליך הפלילי, בצורה הוגנת וצודקת, חרף הפגמים שהתגלו בו. בשלב זה על בית המשפט לאזן בין האינטרסים השונים תוך התחשבות בנסיבות כל מקרה ומקרה. בין היתר, על בית המשפט לשקול את חומרת העבירה המיוחסת לנאשם, מידת הפגיעה ביכולתו להתגונן כראוי, מידת אשמתה של הרשות בקיומו של הפגם בהליך, ועוד. כך למשל נקבע על ידי כב' השופטת ד' ברק-ארז בע"פ 5975/14 אגבריה נ' מדינת ישראל (31.12.2015), כי:

"בבחינת הטענה של הגנה מן הצדק יש להביא בחשבון מגוון רחב של שיקולים, ובכלל זאת את חומרת העבירה, נסיבות המקרה וכן שיקולים של גמול והרתעה. יש לאזן במכלול השיקולים גם את האינטרס הציבורי בקיום המשפט, במיצוי הדין עם עבריינים ובשמירה על ביטחון הציבור ועל זכויותיהם של נפגעי העבירה. מנגד, יש להביא בחשבון גם את זכויות הנאשם, את טוהר ההליך הפלילי, את השאיפה להביא לפסילת מהלכים נפסדים של התביעה ולשמור על אמון הציבור בבית המשפט".

בשלב השלישי על בית המשפט לבחון (ככל שהשתכנע כי ההליך אכן נוהל באופן שנוגד עקרונות של צדק והגיונות), אם ניתן לרפא את הפגמים תוך נקיטת אמצעים מתונים יותר מאשר ביטול כתב האישום [דוגמת ביטול חלקי של חלק מהאישומים בכתב האישום, או הבאת הפגמים בחשבון בעת גזירת הדין, במסגרת שיקולי הענישה].

ר' בהקשר זה ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט (6) 776;

ע"פ 3821/08 שלומוב נ' מדינת ישראל (27.11.2008);

ע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' לימור (4.9.2007).

7. אף לאחר חקיקתו של סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, המשיכה הפסיקה ונשענה על "המבחן המשולש" כאבן בוחן להחלטה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק [ר' למשל ע"פ 371/06 פלוני נ' ...]

מדינת ישראל (20.4.2008); ע"פ 6201/18 טובול ואח' נ' מדינת ישראל (28.10.2019).

8. מכוח אותה דוקטרינה, רשאי בית המשפט לבטל כתב אישום כאשר מדובר באכיפה בלתי שוויונית של הדין, העשויה לבוא לידי ביטוי בהגשת כתב אישום נגד אחד, והימנעות מהגשתו נגד אחר באותן נסיבות [השווה עניין לימור לעיל, וכן ע"פ 8204/14 זלום ואח' נ' מדינת ישראל (15.4.2015)]. יחד עם זאת, העובדה כי פלוני הועמד לדין ואלמוני לא הועמד לדין - אין בה לכשעצמה כדי ללמד על אכיפה בררנית. על הטוען להחלטה של דוקטרינת הגנה מן הצדק להוכיח, כי האבחנה בינו לבין אחר, אשר לא הועמד לדין - התבססה על שיקולים לא ענייניים של המאשימה - ע"פ 3215/07 פלוני נ' מדינת ישראל (4.8.2008); ע"פ 5975/14 אגבריה נ' מדינת ישראל (31.12.2015). ודוק: הטוען לאכיפה בררנית אינו חייב להצביע על מניע פסול העומד בבסיס ההחלטה להעמידו לדין. גם אם הרשות התנהלה בתום לב, עשויה התנהלותה של הרשות להיות נגועה באפליה פסולה [השווה ע"פ 6833/14 נפאע נ' מדינת ישראל (31.8.2015)]. יש לזכור בהקשר זה כי לתביעה שיקול דעת רחב בשאלת ההעמדה לדין - גם אם עליה להפעיל שיקול דעת זה באופן שוויוני ככל הניתן. עמד על כך כב' השופט ע' פוגלמן בע"פ 6238/12 מדינת ישראל נ' פרץ (10.9.2013) [ההדגשה אינה במקור]:

"פרשות נבדלות זו מזו במאפייניהן ובנסיבותיהן, והדין וההלכה הפסוקה מתירים לרשויות מרחב תמרון נכבד בהיבטים הנוגעים לאכיפה הפלילית, בכפוף לכך שהתובע קיבל החלטתו תוך שקילת השיקולים הרלוונטיים ושיקולים אלה בלבד, ושפעל בתום לב, בהגינות, ללא הפליה ובסבירות [...] בדל"ת אמות שיקול דעת זה, עשויה הרשות לבכר להימנע מלהעמיד לדין אדם זה או אחר מטעמים טובים וענייניים. התביעה יכולה להביא בגדר שיקולים שיקולים שונים הנוגעים לאינטרס הציבור; לשאוף למקד את אכיפתה במקרים חמורים; ושיקולים נוספים כיוצא באלה. סדרי עדיפויות באכיפה הם שיקול לגיטימי [...] על כן, אכיפה בררנית אינה היפוך של אכיפה מלאה. למעשה, בשל מחסור אינהרנטי במשאבים אנושיים וחומריים, אכיפה מלאה אינה מעשית ואינה אפשרית. הבעיה באכיפה הבררנית אינה טמונה אפוא בהיותה חלקית, אלא בפגמים הקשורים בהפעלת שיקול הדעת של רשויות האכיפה".

9. מכל מקום, נקבע כי ביטול כתב אישום, עקב קבלת טענה של אכיפה בררנית - שמור למקרים חריגים מאוד, בהם לא ניתן לרפא את הפגם באמצעים מתונים יותר:

ע"פ 2357/12 מזרחי נ' מדינת ישראל (6.8.2013);

ע"פ 7376/10 נוביק נ' היועץ המשפטי לממשלה (16.5.2011)

עוד בעניין זה נקבע, כי ביחס לטענת הגנה מן הצדק, הנוגעת לטענת אפליה בהעמדה לדין - ככלל לא יהיה זה נכון וראוי לתקן טעות בטעות, ועוול בעוול. עמד על כך בית המשפט העליון בע"פ 7621/14 גוטסדינר ואח' נ' מדינת ישראל (1.3.2017):

"... גם טעות של רשויות התביעה בדבר אי העמדה לדין, יש לבדוק במידתיות. דהיינו, יש לשקול את מידת האשמה של הגורם שהצליח לחמוק מרשת התביעה, לעומת אלה שנגדם הוגש כתב האישום. נתון נוסף הוא כי לא הרי טעות כהחלטה מכוונת. בכל מקרה, לא תמיד נכון לתקן טעות של אי העמדה לדין בטעות נוספת בדמות אי העמדה לדין של גורם אחר. אף האינטרס הציבורי בעל משקל הוא בכגון דא".

10. יישום האמור על עניינו של הנאשם, מוביל למסקנה כי אין מקום להורות בשלב זה על ביטול כתב האישום. בכל הנוגע לטענת אכיפה בררנית, הרי שטרם הונח בפני מסד ראיתי מספק על מנת להכריע בטענת הנאשם, כי הופלה לרעה בכל הנוגע לאכיפה נגדו, בהשוואה לאחרים. על פניו, תשובתה של המאשימה מלמדת כי פעלה באופן ענייני לאיתור מעורבים אחרים, אולם מאמציה לא נשאו פרי. גם אם סבור הנאשם כי היה על היחידה החוקרת לפעול באופן נחרץ יותר ולהשקיע משאבים רבים יותר לשם איתור מעורבים אחרים - אין בטענה זו, במתכונתה הנוכחית, כדי להוביל למסקנה, כי המאשימה שקלה שיקולים שאינם ענייניים בעת קבלת ההחלטה לנקוט בהליך פלילי נגד הנאשם (ולא נגד אחרים).

11. ובאשר ליתר טענות הנאשם [היעדר חוות דעת ופגיעה בזכות ההיוועצות] - מקובלת עלי עמדת המאשימה, לפיה אין בטענות אלו כדי לבסס טענת הגנה מן הצדק. מקומן של טענות אלו להיטען במסגרת ניהול ההליך, אולם לא ניתן על סמכן לקבל **טענה מקדמית** ולהורות על ביטול ההליך הפלילי המתנהל נגד הנאשם.

12. סוף דבר, הבקשה לביטול כתב אישום - נדחית.

נקבע דיון, לקבלת מענה מפורט לכתב האישום (לרבות דיון לפי סעיף 144 לחוק סדר הדין הפלילי) **ליום ראשון, 22.3.20, שעה 12:30.**

הנאשם מזהר בדבר חובת התייצבותו לדיון.

המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ט' אדר תש"פ, 05 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.